

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง ฉลากและระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย
ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ

พ.ศ. ๒๕๓๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสาม มาตรา ๗ (๒) และมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นของคณะกรรมการวัตถุอันตรายออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วัตถุอันตรายในประกาศนี้หมายความว่า วัตถุอันตรายที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ

ข้อ ๒ วัตถุอันตรายที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องแสดงฉลากไว้ที่หีบห่อบรรจุหรือภาชนะบรรจุ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ชื่อทางการค้า (ถ้ามี)

(๒) ชื่อสามัญตามระบบ ISO หรือชื่อสามัญในระบบอื่นๆ หรือชื่อสามัญเคมี หากไม่สามารถระบุชื่อสามัญดังกล่าวได้ให้ระบุ ชื่อทางเคมีตามระบบ IUPAC หรือชื่อทางวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญ

(๓) สัญลักษณ์ตาม UN Class (ถ้ามี)

(๔) อัตราส่วนของสารสำคัญ

(๕) UN Number (ถ้ามี)

ข้อ ๓ วัตถุอันตรายที่ผลิต ขาย หรือมีไว้ในครอบครองในประเทศ จะต้องแสดงฉลากไว้ที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุวัตถุอันตรายทุกชิ้น ฉลากดังกล่าวจะต้องมีเครื่องหมายและข้อความดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อสามัญตามระบบ ISO หรือชื่อสามัญในระบบอื่นๆ หรือชื่อสามัญเคมี หากไม่สามารถระบุชื่อสามัญดังกล่าวได้ให้ระบุชื่อทางเคมีตามระบบ IUPAC หรือชื่อทางวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญ

(๒) อัตราส่วนของสารสำคัญที่ผสมอยู่ในวัตถุอันตราย โดยระบุเป็นน้ำหนัก/น้ำหนัก น้ำหนัก/ปริมาตร หรือปริมาตร/ปริมาตร

(๓) ชื่อทางการค้า (ถ้ามี)

(๔) ประโยชน์

(๕) วิธีใช้

(๖) คำเตือน หรือข้อควรระวัง (ใช้อักษรทึบหรือขีดเส้นใต้)

(๗) วิธีเก็บรักษา

(๘) อาการเกิดพิษ (ถ้ามี)

(๙) วิธีแก้พิษเบื้องต้น (ถ้ามี)

(๑๐) คำแนะนำสำหรับแพทย์ (ถ้ามี)

(๑๑) วันหมดอายุการใช้ (ถ้ามี)

(๑๒) การทำลายภาชนะบรรจุ (ถ้ามี)

(๑๓) สัญลักษณ์ตาม UN hazard symbol (ถ้ามี)

(๑๔) ทะเบียนวัตถุอันตราย (เฉพาะวัตถุอันตรายที่ต้องขึ้นทะเบียน)

(๑๕) ขนาดบรรจุในกรณีของแข็งให้ใช้หน่วยน้ำหนัก สำหรับของเหลว

ให้ใช้หน่วยปริมาตร หรือหน่วยน้ำหนักในระบบเมตริก

(๑๖) ชื่อที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของแหล่งผลิตในประเทศ

(๑๗) ชื่อที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้นำเข้า (ในกรณีวัตถุอันตรายนำเข้าจากต่างประเทศ)

(๑๘) ชื่อที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ค้าส่งหรือผู้จัดจำหน่าย (ถ้ามี)

(๑๙) เครื่องหมายและข้อความแสดงระดับความเป็นพิษ และ/หรืออันตรายตามที่กำหนด (ถ้ามี)

ข้อ ๔ ข้อความบนฉลากในข้อ ๓ ต้องมีลักษณะดังนี้

- (๑) ข้อความใน (๑) - (๒) เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ
- (๒) ข้อความใน (๓) - (๑๘) ต้องเป็นภาษาไทย
- (๓) เครื่องหมายและข้อความแสดงระดับความเป็นพิษ และ/หรืออันตรายในข้อ ๓ (๑๕) ต้องมีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนและใช้สีดำหรือสีแดงเท่านั้น
- (๔) หากมีชื่อทางการค้าเป็นภาษาต่างประเทศ จะต้องมีขนาดไม่ใหญ่กว่าชื่อภาษาไทย และต้องมีความหมายอย่างเดียวกัน
- (๕) ข้อความในฉลากถ้าจะมีภาษาอื่นนอกจากภาษาไทย ความหมายต้องตรงกับความในภาษาไทย
- (๖) ข้อความใน (๔) - (๕) และ (๗) - (๑๐) อาจอยู่ในใบแทรกได้
- (๗) ฉลากของภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย ที่มีขนาดเล็กมากจนไม่อาจบรรจุข้อความได้ทั้งหมด ฉลากที่จะปิดบนภาชนะดังกล่าวอย่างน้อยจะต้องบรรจุข้อความใน (๑) - (๓) ส่วนข้อความอื่นๆ จะบรรจุในใบแทรก
- (๘) ขนาดของตัวอักษรบนฉลากต้องไม่น้อยกว่า ๑ มิลลิเมตร และเห็นได้ชัดเจน
- (๙) การแสดงข้อความบนฉลากของวัตถุอันตราย ต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง หรือในทำนองโอ้อวดสรรพคุณ

ข้อ ๕ ระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย แบ่งเป็น ๔ ชั้น ดังนี้

ชั้น ๑ เอ	พิษร้ายแรงมาก
ชั้น ๑ บี	พิษร้ายแรง
ชั้น ๒	พิษปานกลาง
ชั้น ๓	พิษน้อย

ข้อ ๖ การจำแนกระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย ให้จำแนกตามดังนี้

(๑) สารหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเข้มข้นใดที่มีการจำแนกไว้แล้วใน The WHO Recommended Classification of Pesticides by Hazard and Guidelines to Classification ขององค์การอนามัยโลกฉบับล่าสุด ให้ถือตามที่จำแนกไว้

(๒) สารหรือผลิตภัณฑ์อื่นนอกเหนือจาก (๑) ให้จำแนกโดยใช้ค่าความเป็นพิษเฉียบพลัน (LD_{50}) ตามตารางดังต่อไปนี้

ชั้น	LD ₅₀ สำหรับหนูทดลอง (มิลลิกรัม/กิโลกรัม ของน้ำหนักตัว)			
	ทางปาก		ทางผิวหนัง	
	ของแข็ง	ของเหลว	ของแข็ง	ของเหลว
I เอ มีพิษร้ายแรงมาก	5 หรือน้อยกว่า	20 หรือน้อยกว่า	10 หรือน้อยกว่า	40 หรือน้อยกว่า
I บี มีพิษร้ายแรง	มากกว่า 5 - 50	มากกว่า 20 - 200	มากกว่า 10 - 100	มากกว่า 40 - 400
II มีพิษปานกลาง	มากกว่า 50 - 500	มากกว่า 200 - 2000	มากกว่า 100 - 1000	มากกว่า 400 - 4000
III มีพิษน้อย	มากกว่า 500	มากกว่า 2000	มากกว่า 1000	มากกว่า 4000

คำว่า “ของแข็ง” และ “ของเหลว” ตามตารางนี้ หมายความว่าถึงลักษณะทางกายภาพของสารหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเข้มข้น และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

(๓) ค่าความเป็นพิษเฉียบพลัน (LD₅₀) อาจใช้สัตว์ทดลองอื่นหรือเกณฑ์มาตรฐานอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดใน (๒) ก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสถานที่และทะเบียนวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขกำหนด

ข้อ ๓ ให้แสดงเครื่องหมายและข้อความแสดงระดับความเป็นพิษไว้ที่ด้านหน้าของฉลากวัตถุอันตราย ตามข้อ ๕ ดังนี้

(๑) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๑ เอ ให้ใส่เครื่องหมายหัวกะโหลกกับกระดูกไขว้ และคำว่า “พิษร้ายแรงมาก” ดังภาพ

(๒) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๑ บี ให้ใส่เครื่องหมายหัวกะโหลกกับกระดูกไขว้ และคำว่า “พิษร้ายแรง” ดังภาพ

(๓) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๒ ให้ใส่เครื่องหมายกากบาท และคำว่า “อันตราย” ดังภาพ

ข้อ ๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีอำนาจกำหนดข้อความและวิธีการจัดทำฉลากในรายละเอียดได้เท่าที่ไม่ขัดตามประกาศนี้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งใช้บังคับได้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๙ ให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าที่ยังคงมีฉลากตามพระราชบัญญัติวัตถุพิษ พ.ศ. ๒๕๑๐ แจ้งระยะเวลาที่จะขอผ่อนผันการใช้ฉลากเดิม ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่ผู้ผลิตและผู้นำเข้าได้ขอผ่อนผันไว้ ให้จัดทำฉลากตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

อาทิตย์ อุไรรัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

**ตัวอย่าง เครื่องหมายและข้อความ
แสดงระดับความเป็นนิยามผลจากวัตถุอันตราย**

รูปที่ 1 วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น 1 เอ

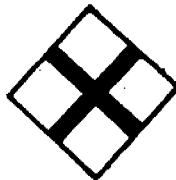
พิษร้ายแรงมาก

รูปที่ 2 วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น 1 บี

พิษร้ายแรง

รูปที่ 3 วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น 2

อันตราย